

Full
från
Tull
till
Tull
Del I

Femtio

Jörgen och Mats hälsar all välkomna till Batalj L. Naturligvis firar vi att Batajen fyller 50, men vi firar också 189-årsjubileet av avskaffandet av tullarna vid våra stadsgränser. Att kunna äta tullfria kålrötter och bävrar r något att verkligen glädjas över. Fram för fler tullfria varor!

12	Light House	ny
13	_____	ny
14	_____	ny
15	_____	2:2, 10:13
16	_____	(2:4), 36:9
17	_____	(2:5), 21:1
18	_____	21:5
19	_____	ny
20	_____	39:5, 47:12
21	_____	46:10
22	_____	4:7, 12:5, 14:5
23	_____	(12:12)
24	_____	ny

Idag tänker vi på...

kung Karl IX som detta datum år 1611 gick hädan i sviterna av ett slaganfall. Kalle, som var Gustav Vasas yngsta barn, föddes 1550.

Tillsammans med sin bror Johan (III) avsatte och förgiftade han äldsta brodern Erik (XIV). När Johan väl var kung började de dock kivas ordentligt. Än värre blev det när Johans grabb Sigismund vart kung. Det hela urartade till ett präktigt slagsmål med knivar och kanoner vid Stångebro, utanför Linköping, 1598. Kalle vann och lät år 1600 hugga huvudet av alla Sigismunds lekkamrater (Linköpings blodbad). Sigismund var dock kung även i Polen och hans kompisar i Ryssland och Danmark tyckte inte om Kalles upptåg. Faktiskt lämnade han efter sig hela tre krig åt sonen Gustav Adolf (II) att ro i hamn. Kalle lär ha sagt om GA "Han ska göra det". Huruvida han menade att få en bakelse uppkallad efter sig eller införa stadstullar, är svårt att avgöra så här lång tid efteråt.

Full på Tullen med Danne

När man talar om tullen står det ofta en poet i farstun. Denna gång är det Dan Andersson, den gamle Finnmarkspojken, som knacker på.

1917 var ett tungt år för Danne. Han var pank, arbetslös, giftassugen och han hade dessutom flummat in på indisk filosofi. För att få ordning på sig lämnade han storskogen och drog till Göteborg. Han hade fått tjänst på tidningen Ny Tid. Under namnet Black Jim skrev han ett kåseri varje lördag, men annars var det bara rutinarbete. Danne, som kallades Broder Joachim på tidningen, vantrivdes. En dag ville han skämta med redaktören och låtsas att han åkt tillbaka till Dalarna. Han smusslade in nedanstående dikt under chefens skrivmaskin.

*Broder Joachim, du reser dit där vilda apalar glöda,
och där åbrodd vissnar sakta invid hundraårig gård -
Du skall hälsa alla gamla, unga, alla levande och döda,
du skall hälsa sparv och trana, du skall hälsa räv och mård.*

*Broder Joachim, vi sutto vid vårt mörka öl och drömde
om de silvervita källorna vid Rökstubackens slog,
och vi sågo liksom syner så att stadens damm vi glömde,
och det vart en kolarkoja utav Tullens svarta krog.*

*Broder Joachim, du reser dit, där rönnar digna tunga -
hälsa varmt till Luossas gula halm och glesa korn.
Hör hur Hagaparkens almar till ditt avsked sakta sjunga,
och det ringer varmt till vesper ifrån Masthuggstemplets torn!*

*Du skall hälsa alla Paisos gula kärr och svala floder,
du skall hälsa alla hässjor, alla flyn och vilda snår.
Alla höns och svultna skator skall du hälsa från en broder,
som med själen tung av minnen uti främlingslandet går.*

*Men, o broder, när du sitter ibland träd som evigt sjunga,
när du bygger dig en koja mitt i Mattnas mörka skog,
bed för dem som staden kväver att de länge må bli unga
och om troll och högland drömma uppå Tullens svarta krog.*

Ölstugan Tullen vid Järntorget i Göteborg öppnades 1892 av fru Judith Karlander och finns fortfarande kvar. (Andra stammisar på Tullen har varit Harry Martinson och Per Albin Hansson). Danne tröttande på Götet redan i april 1918 och begav sig norrut. Kvar på Järntorget står en byst av vår melankoliske hjälte.

Hornstull 1886 med tullhus och tullport vid Brännkyrkagatans slut och flottsbron över till Liljeholmen. Oscar Keen tecknade.

GA jagar pengar

År 1622 var det full fart nere på kontinenten. Vår svenske hjälte Gustav Adolf luffade runt och slog ihjäl de som råkade komma ivägen. En sådan hobby är naturligtvis inte helt gratis, även om man snor offrens pengar. GA ansåg att de i riket hemmavarande gott och väl kunde hjälpa till att betala hans traktamente. 1622 blev man sålunda tvungen att betala tull för de varor som fördes in till städerna från landsbygden.

Dagens Batalj startar mitt emellan två gamla tullar, Lilla sjötullen, som låg på Långholmen, och Hornstull. Föregångaren till Hornstull låg i korsningen Hornsgatan-Ringvägen och hette Västertull. På 1660-talet flyttades den ut till Hornstull. 1770 byggdes tullporten som syns på teckningen ovan - den revs 1905. Hela Söder var omringat tullar: Tantobommen, för de som kom över Årstavikens is. Hammarby tull, för de som kom över isen på Hammarby sjö. Lilla Sjtullen på Långholmen för de sjöfarande på Mälaren. För de som brukade sina, eller andras ben, gällde Hornstull, Danvikstull eller Skanstull. Den sistnämnda hette från början Grinds tull och låg på Östgötagatan mellan Bondegatan och Skånegatan.

Batalj I, 10 juni 1989 - Södermalm
Batalj II, 30 september 1989 - Södermalm
Batalj III, 20 januari 1990 - Kungsholmen
Batalj IV, 10 mars 1990 - Södermalm
Batalj V, 20 oktober 1990 - Vasastan
Batalj VI, 10 november 1990 - Södermalm
Batalj VII, 30 mars 1991 - Östermalm
Batalj VIII, 20 april 1991 - Norrmalm
Batalj IX, 27 juli 1991 - Bonus
Batalj X, 10 augusti 1991 - 30 kr Södermalm
Batalj XI, 30 november 1991 - Kungsholmen
Batalj XII, 30 maj 1992 - Södermalm
Batalj XIII, 10 oktober 1992 - Norrmalm & Vasastan
Batalj XIV, 30 januari 1993 - Monopol 1
Batalj XV, 20 februari 1993 - Monopol 2
Batalj XVI, 20 mars 1993 - Monopol 3
Batalj XVII, 10 april 1993 - Monopol 4
Batalj XVIII, 10 juli 1993 - Under 300:-
Batalj XVIII-G, 10 juli 1993 - Visby
Batalj XIX, 30 oktober 1993 - Viking Line - Åland
Batalj XX, 20 november 1993 - T-bana 19B
Batalj XXI, 30 april 1994 - Valborg
Batalj XXII, 30 juli 1994 - City
Batalj XXII-G, 30 juli 1994 - Visby
Batalj XXIII, 20 augusti 1994 - Nobba Gröna Lund
Batalj XXIV, 10 september 1994 - Östermalm
Batalj XXV, 10 december 1994 - Södermalm
Batalj XXVI, 20 maj 1995 - Södermalm
Batalj XXVI-K, 20 maj 1995 - København
Batalj XXVII, 10 juni 1995 - Jubileumsbatalj
Batalj XXVIII, 30 september 1995 - Gamla stan
Batalj XXIX, 30 december 1995 - Five Towns 1 - Sundbyberg
Batalj XXX, 20 januari 1996 - Five Towns 2 - Solna
Batalj XXXI, 10 februari 1996 - Five Towns 3 - Djursholm
Batalj XXXII, 30 mars 1996 - Five Towns 4 - Lidingö
Batalj XXXIII, 20 april 1996 - Five Towns 5 - Nacka
Batalj XXXIV, 20 juli 1996 - Sjöslaget

Batalj XXXIV-G, 20 juli 1996 - Visby
Batalj XXXV, 10 augusti 1996 - Ankracet
Batalj XXXVI, 30 november 1996 - Tres Hombres
Batalj XXXVII, 10 maj 1997 - Nordöstra malm
Batalj XXXVIII, 30 augusti 1997 - Södermalm
Batalj XXXIX, 20 september 1997 - Tågloff
Batalj XL, 20 december 1997 - Tomteparaden
Batalj XLI, 10 januari 1998 - Syd-nord
Batalj XLII, 30 maj 1998 - Klara sjö
Batalj XLIII, 20 juni 1998 - Vaxholm
Batalj XLIV, 10 oktober 1998 - The Babe Batalj
Batalj XLV, 10 januari 1999 - Pendelparty I, Märsta
Batalj XLVI, 20 februari 1999 - Pendelparty II, Kungsängen
Batalj XLVII, 20 mars 1999 - Pendelparty III, Södertälje
Batalj XLVIII, 10 april 1999 - Pendelparty IV, Nynäshamn
Batalj J, 10 juni 1999 - Jubileumsbatalj, Södermalm
Batalj IL, 10 juli 1999 - Sommarbataljen, Gamla Stan
Batalj IL-G, 10 juli 1999 - Sommarbataljen, Visby

KÖTTFÄRSSÅS DE LUXE

1 kg nötfärs
6 gula lökar
8 vitlöksklyftor
grovmalen svartpeppar
salt
matolja till stekningen
4 brk krossad tomat
8 msk chilisås
8 msk vinäger
4 msk osötad matlagningssenap
3 msk Worcestershiresås
1 msk Hoi Sin-pasta
4 röd chilipeppar
10-15 enbär

Blanda de krossade tomaterna med

chilisåsen, vinägern, senapen, Worcestershiresåsen, Hoi Sin-pastan och de skivade pepparfrukterna i en STOR kastrull (minst 6 liter).

Medan tomatsåsen kokar upp tar du tag i nötfärsen. Fräs först den grovhackade löken och de pressade vitlöksklyftorna i en gjutjärnsgröta. Håll på färsen när löken fått färg och bryn den. Peppra och salta.

När tomatsåsen kokat ihop och nötfärsen fått färg håller du över färsen i den STORA kastrullen. Det hela får koka ihop i 10-15 minuter tillsammans med de finhackade, eller malda, enbären.

SMASKENS, SA RÄVEN

Nästa Batalj

Lördag 20 november tar Affe och Danne med oss på en vandring mot mörkret. Kolla www.batalj.nu för mer information.

Planerad av:
Mats Areskoug &
Jörgen Gustavsson

Tröjor

Som ni just nu ser på många av era medbataljörer togs det fram en snygg tröja till tioårsjubileet 10 juni i år. Den fungerar bra året ut och det är med glädje vi kan meddela att det fortfarande finns några tröjor kvar i lager. Priset är 200:-/st (ordinarie pris 280:-). Beställningar skickas till Jörgen. Kolla www.batalj.nu för mer information.

